

3^η ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ 2021 – 2027

22/11/2024

Αγαπητοί κύριοι/ες,

Γ. ΤΑΜΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας αποσκοπεί στην εξασφάλιση ενός υψηλού επιπέδου ασφάλειας στην Ένωση, ιδίως με την πρόληψη και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος και του κυβερνοεγκλήματος και με την παροχή βοήθειας και την προστασία των θυμάτων εγκληματικών πράξεων.

Όσον αφορά στο εν λόγω Ταμείο, δόθηκε προς τη Διαχειριστική Αρχή κατά το έτος 2024, καθοδήγηση σε **12 επί συνόλου 14 έργων** που υποβλήθηκαν, δηλαδή το ποσοστό ολοκλήρωσης ανέρχεται σε **85,7%**.

Σημειώνεται ότι οι **ειδικοί στόχοι** που επιδιώκονται στα πλαίσια του υπό αναφορά Ταμείου αφορούν επιγραμματικά:

α) τη **βελτίωση και διευκόλυνση της ανταλλαγής πληροφοριών** μεταξύ και εντός των αρμόδιων αρχών

β) τη **βελτίωση και ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας**, και

γ) τη **στήριξη της ενίσχυσης των ικανοτήτων των κρατών μελών** όσον αφορά την πρόληψη και την καταπολέμηση του εγκλήματος, της τρομοκρατίας καθώς και τη διαχείριση κρίσεων που σχετίζονται με την ασφάλεια.

1. Όσον αφορά στα πλαίσια του ειδικού στόχου για την επίτευξη της βελτίωσης και διευκόλυνσης της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ και εντός των αρμόδιων αρχών καθοδήγηση δόθηκε στα ακόλουθα **δύο (2) έργα**.

- **«ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΤΟΥ ΕΦΕΔΡΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ DISASTER RECOVERY»**

- **«ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΑΣΑΔΑ»**

Το έργο με τίτλο **«ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΤΟΥ ΕΦΕΔΡΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ DISASTER RECOVERY»**, αποσκοπεί στη συντήρηση του μηχανογραφικού εξοπλισμού και λογισμικού του Εφεδρικού Συστήματος της Αστυνομίας Κύπρου, μέσω της οποίας διασφαλίζονται η απρόσκοπτη αποθήκευση και πλήρης επανάκτηση των δεδομένων που διατηρούνται στο Κεντρικό Σύστημα της Αστυνομίας και στο Εθνικό Σύστημα Schengen και Sirene, σε περίπτωση καταστροφής τους, η αδιάλειπτη λειτουργία του συστήματος και η αποτελεσματική διενέργεια αναζητήσεων στη βάση δεδομένων, που θα επιτρέπει τη διενέργεια αποτελεσματικότερων αστυνομικών ελέγχων.

Λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη ενίσχυσης της ετοιμότητας της Αστυνομίας Κύπρου για την αντιμετώπιση και την αποτελεσματική διαχείριση των κρίσεων που συνδέονται με την ασφάλεια, το έργο αξιολογήθηκε καταρχάς θετικά, καθώς η παροχή της δυνατότητας, μέσω του εφεδρικού πληροφοριακού συστήματος Disaster Recovery, επανάκτησης απαραίτητων πληροφοριών και δεδομένων του Κεντρικού Συστήματος της Αστυνομίας και του Συστήματος Πληροφοριών Schengen, αναμένεται να συμβάλει σημαντικά στη βελτίωση και διευκόλυνση της ανταλλαγής τους μεταξύ και εντός των αρμόδιων αρχών.

Επιπρόσθετα, το έργο με τίτλο **«ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΑΣΑΔΑ»** αφορά στην αποδοτικότερη και αποτελεσματικότερη λειτουργία του Αυτοματοποιημένου Συστήματος Αναγνώρισης Δακτυλικών Αποτυπωμάτων (Α.Σ.Α.Δ.Α), το οποίο αποτελεί βιομετρικό σύστημα σύγκρισης / ταύτισης των αποτυπωμάτων, για σκοπούς καταστολής και καταπολέμησης του εγκλήματος, στόχοι που αναμένεται να

επιτευχθούν μέσω της βελτίωσης της συνεργασίας μεταξύ των εμπλεκόμενων αρχών και των κρατών μελών στον τομέα της ανταλλαγής πληροφοριών και της δυνατότητας διεξαγωγής απευθείας ερευνών στις βάσεις δεδομένων άλλων κρατών μελών της Ε.Ε. για το σκοπό αυτό. Οι ειδικότερες δράσεις του έργου αφορούν στην προληπτική συντήρηση του εξοπλισμού του Α.Σ.Α.Δ.Α, η οποία κρίνεται ως επιβεβλημένη, δεδομένου του γεγονότος ότι το Α.Σ.Α.Δ.Α αποτελεί το μοναδικό εθνικό σύστημα καταχώρησης, επεξεργασίας και φύλαξης δακτυλικών και παλαμικών αποτυπωμάτων.

Δεδομένης, ωστόσο, της αναμενόμενης χρήσης, αξιοποίησης και εφαρμογής των προηγμένων τεχνολογιών στα πληροφοριακά συστήματα μεγάλης κλίμακας στα πλαίσια της διενέργειας αποτελεσματικών αστυνομικών ελέγχων, ιδιαίτερη αναφορά έγινε στην υποχρέωση των αρμόδιων αρχών να διασφαλίζουν, καθ' όλα τα στάδια απόκτησης, επεξεργασίας και διαχείρισης των **δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα** στα υπό αναφορά συστήματα πληροφοριών, **ότι πληρούνται όλες οι απαιτήσεις του δικαίου της Ένωσης** και του Κανονισμού 2016/679 (GDPR), και ότι όλες οι δράσεις διενεργούνται **υπό συνθήκες πλήρους σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας** και των άρθρων 20 και 21 του Χάρτη, λαμβανομένων υπόψη του δικαιώματος στο άσυλο και του τεκμηρίου αθωότητας. Στο πλαίσιο αυτό, υποβλήθηκε εισήγηση όπως η Αστυνομία Κύπρου απευθυνθεί στο Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, προς το σκοπό κατάρτισης σχετικού πρωτοκόλλου ως προς τον τρόπο με τον οποίο τα δεδομένα που θα συλλέγονται θα τυγχάνουν επεξεργασίας και αποθήκευσης, καθώς και του χρόνου για τον οποίο νομιμοποιείται η αποθήκευση αυτών.

Σχετικά με την **αυτοματοποιημένη αναζήτηση και ανταλλαγή δεδομένων** στο πλαίσιο της αστυνομικής συνεργασίας, επισημάνθηκε ότι η διενέργεια αυτή, λόγω του ευαίσθητου χαρακτήρα των εν λόγω δεδομένων, πρέπει να περιορίζεται στο σκοπό για τον οποίο επιδιώκεται και πρέπει να διασφαλίζεται ταυτόχρονα, κατά την εν λόγω αναζήτηση, **η ποιότητα των δεδομένων ως εγγύηση και απαραίτητη προϋπόθεση** για τη λειτουργία του συστήματος. Ως εκ τούτου, υπογραμμίστηκε ότι τα διαβιβαζόμενα δεδομένα πρέπει να είναι **επαρκώς ποιοτικά** και να χαρακτηρίζονται από **ακρίβεια** και υποβλήθηκε εισήγηση όπως θεσπιστεί ένα

ελάχιστο πρότυπο ποιότητας, το οποίο να επανεξετάζεται σε τακτική βάση, προκειμένου να μειωθεί σημαντικά ο κίνδυνος ψευδών αντιστοιχιών.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι τα δακτυλικά αποτυπώματα αποτελούν σημαντικό στοιχείο διαπίστωσης με ακρίβεια της ταυτότητας κάθε προσώπου και της διάθεσης αυτών στις αρχές επιβολής του νόμου, έχει τονιστεί εμφαντικά ότι η πρόσβαση στις πληροφορίες / αποτελέσματα που ενδεχομένως να εξαχθούν από αυτά, **δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση να θίγει το δικαίωμα των αιτούντων διεθνή προστασία για διεκπεραίωση της αίτησής τους εν ευθέτω χρόνω και ότι θα πρέπει τα σχετικά δεδομένα να απαλείφονται κατά τον τρόπο και το χρόνο που επιβάλλουν οι εκάστοτε συναφείς ενωσιακές και εθνικές νομοθεσίες.**

2. Όσον αφορά στο στόχο του Ταμείου σχετικά με τη βελτίωση και την ενίσχυση της **διασυνοριακής συνεργασίας**, σε σχέση με την τρομοκρατία και το σοβαρό και οργανωμένο έγκλημα, έχει δοθεί καθοδήγηση σε **ένα (1) έργο**, με τίτλο **«Αναβάθμιση εξοπλισμού για εξιχνίαση ηλεκτρονικών εγκλημάτων»**, που αποσκοπεί στην επίτευξη, από πλευράς της Υποδιεύθυνσης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος της Αστυνομίας Κύπρου, της αποτελεσματικής διερεύνησης, καταπολέμησης και εξιχνίασης σοβαρών αξιόποινων πράξεων, στην παροχή της μέγιστης ταχύτητας ανταλλαγής δεδομένων, στη διαφύλαξη των ευαίσθητων δεδομένων δικτύου και εμπιστευτικών πληροφοριών, καθώς και στη μέγιστη ασφάλεια και κρυπτογράφηση των ηλεκτρονικών δεδομένων, για σκοπούς καλύτερης και πιο άμεσης αντιμετώπισης των διαφόρων μορφών εγκλήματος και ιδιαίτερα του ηλεκτρονικού εγκλήματος.

Έχει, επίσης, τονιστεί ότι, κατά τη διενέργεια των δράσεων στα πλαίσια της διερεύνησης, πρόληψης και καταπολέμησης των διαφόρων εγκλημάτων και δη, του ηλεκτρονικού εγκλήματος, η ανάγκη να διασφαλίζεται ότι δεν θα ανταλλάσσονται δεδομένα, ούτε να επιτρέπεται η κοινή χρήση πληροφοριών ή γνώσεων, **εκτός εάν αυτό επιτρέπεται βάσει ειδικής νομοθεσίας της ΕΕ.**

Σε κάθε περίπτωση όμως, ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στα **παιδιά**, των οποίων το υπέρτατο συμφέρον είναι πρωταρχικής σημασίας, ενόψει μάλιστα των

αυξημένων προκλήσεων που συνεχώς αναδύονται στο πλαίσιο της χρήσης του διαδικτύου ή/και άλλων ηλεκτρονικής μορφής επικοινωνιών, οι οποίες απολήγουν πολλές φορές σε σοβαρότατες υποθέσεις σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκων, στρατολόγησης θυμάτων σωματεμπορίας, εύκολης διανομής υλικού σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών και άλλων ειδεχθών συμπεριφορών / εγκλημάτων.

3. Επιπλέον, όσον αφορά στο στόχο του Ταμείου **για τη στήριξη της ενίσχυσης των ικανοτήτων των κρατών μελών** σχετικά με την πρόληψη και την καταπολέμηση του εγκλήματος, της τρομοκρατίας και της διαχείρισης κρίσεων που σχετίζονται με την ασφάλεια, έχει δοθεί καθοδήγηση στα ακόλουθα **εννέα (9) έργα**.

- **ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΧΗΜΙΚΩΝ-ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ-ΡΑΔΙΟΛΟΓΙΚΩΝ -ΠΥΡΗΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΚΡΗΚΤΙΚΩΝ ΑΠΕΙΛΩΝ**
- **ΑΝΑΛΥΤΗΣ ΜΑΖΙΚΗΣ ΠΑΡΑΛΛΗΛΗΣ ΑΛΛΗΛΟΥΧΙΣΗΣ ΔΙΚΑΝΙΚΗΣ ΓΕΝΕΤΙΚΗΣ**
- **ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**
- **PROTECTION OF PUBLIC SPACES BY MEANS OF AN ADVANCED SECURITY PLATFORM – POP-ART («POP-ART»)**
- **ΡΟΜΠΟΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗΣ/ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΓΕΝΕΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ**
- **ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ ΣΟΒΑΡΩΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΩΝ**
- **ΜΕΤΡΑ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗΣ ΤΗΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**
- **ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ ΟΥΣΙΩΝ**
- **ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ**

Όσον αφορά στα έργα με τίτλους **«ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ»**, **«ΜΕΤΡΑ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗΣ ΤΗΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ»**, **«ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ ΣΟΒΑΡΩΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΩΝ»** και **«ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ»**, σκοπός των οποίων είναι η ενίσχυση των επιχειρησιακών

ικανοτήτων και της ετοιμότητας της Αστυνομίας Κύπρου στους τομείς της πρόληψης και της διαχείρισης της τρομοκρατίας, της καταπολέμησης της εγκληματικότητας, των διασυνοριακών εγκλημάτων και των κινδύνων που σχετίζονται με την ασφάλεια, αυτά, **έχουν καταρχάς αξιολογηθεί θετικά**, αφού αναμένεται να συμβάλουν στην εξιχνίαση του μεγάλου αριθμού και πολύπλοκης φύσης υποθέσεων, ενόψει της ραγδαίας αύξησης του εγκλήματος τα τελευταία χρόνια.

Στην ίδια βάση με τα προαναφερθέντα έργα της Αστυνομίας Κύπρου, έχει δοθεί και η καθοδήγηση στο πλαίσιο του έργου με τίτλο «**ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΧΗΜΙΚΩΝ-ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ-ΡΑΔΙΟΛΟΓΙΚΩΝ -ΠΥΡΗΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΚΡΗΚΤΙΚΩΝ ΑΠΕΙΛΩΝ**», που αποσκοπεί στην προμήθεια της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Κύπρου, ειδικού εξοπλισμού ανίχνευσης, αναγνώρισης ή/και εντοπισμού επικίνδυνων υλικών, ο οποίος δύναται να χρησιμοποιηθεί για τρομοκρατικές ενέργειες και απειλές σε όλη την Ευρώπη, καθώς και στην εκπαίδευση και στην ενίσχυση των ικανοτήτων και της απαιτούμενης τεχνογνωσίας και εμπειρίας των μελών της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας για την αποτελεσματική διαχείριση και αντιμετώπιση τέτοιων περιπτώσεων, στο πλαίσιο της **πολιτικής προστασίας** και της καταπολέμησης των διαφόρων ειδών απειλών.

Ομοίως, στο πλαίσιο της καταπολέμησης του εγκλήματος έχει δοθεί καθοδήγηση και στο έργο με τίτλο «**Πρόληψη και Καταπολέμηση της χρήσης παράνομων ουσιών**», το οποίο αποσκοπεί στην ενίσχυση των επιχειρησιακών ικανοτήτων της Υπηρεσίας Καταπολέμησης Ναρκωτικών (Υ.ΚΑ.Ν) και στην αγορά εξειδικευμένου εξοπλισμού για γρήγορη, ακριβή και ποιοτική ανίχνευση ενδεχόμενων ναρκωτικών ουσιών ή/και άλλων εύφλεκτων και επικίνδυνων χημικών ουσιών ή/και εκρηκτικών υλών, καθώς και στη μείωση των κινδύνων για τα μέλη της Υ.ΚΑ.Ν κατά την ενάσκηση των σχετικών τους καθηκόντων, ενώ παράλληλα επιδιώκει τη διεξαγωγή μιας Διαφωτιστικής Εκστρατείας και ευαισθητοποίησης του κοινού με θέμα την πρόληψη της χρήσης των ναρκωτικών ουσιών.

Έχει υπογραμμιστεί στη συγκεκριμένη περίπτωση ότι, άτομα που ενδεχομένως στερούνται της ελευθερίας τους, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων που βρίσκονται υπό καθεστώς εγκλεισμού λόγω της εμπλοκής τους σε αδικήματα που σχετίζονται με

παράνομες ουσίες ή/και κατά τη διάρκεια ενδεχόμενης σύλληψης, ανάκρισης, κράτησης στο πλαίσιο αυτό, έχουν δικαίωμα στην **ισότιμη απόλαυση όλων των δικαιωμάτων χωρίς διάκριση**, με ιδιαίτερη έμφαση στο **δικαίωμα της ανθρώπινης μεταχείρισης και της απόλυτης απαγόρευσης των βασανιστηρίων** σε όλες τις περιστάσεις, περιλαμβανομένης της παρακράτησης φαρμάκων απαραίτητων για θεραπεία της εξάρτησης ή/και ανακούφισης από τον πόνο, του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, του ικανοποιητικού και αξιοπρεπούς βιοτικού επιπέδου και της πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας και ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, καθώς και στο δικαίωμα της ισότητας έναντι του νόμου, της ακρόασης και της υπεράσπισης εαυτού.

Μέσα από την αξιολόγηση όλων των προαναφερθέντων έργων, επισημάνθηκε ότι πρέπει, τόσο ο Δικαιούχος κατά τη διενέργεια των όποιων δράσεων στο πλαίσιο των ανειλημμένων από αυτόν υποχρεώσεων σχετικά με το εκάστοτε έργο, όσο και η αρμόδια Διαχειριστική Αρχή με την οποία ο Δικαιούχος έχει ήδη συμβληθεί στο πλαίσιο αυτό, να ενεργούν καθ' όλα τα στάδια, **κατά τρόπο που να σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα όλων των ανθρώπων, όπως αυτά κατοχυρώνονται στο Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.**

Επιπρόσθετα, τονίστηκε ότι θα πρέπει να τηρούνται όλες οι απαιτήσεις του δικαίου της Ένωσης και του Κανονισμού 2016/679 (GDPR), σεβόμενοι, μεταξύ άλλων, τις **αρχές της ισότητας και της μη-διάκρισης**, όπως αυτές κατοχυρώνονται στα άρθρα 20 και 21 του Χάρτη, καθ' όλα τα ενδεχόμενα στάδια απόκτησης, επεξεργασίας και διαχείρισης οποιωνδήποτε προσωπικών δεδομένων. Έμφαση δόθηκε επίσης και στην υποχρέωση του Δικαιούχου να διασφαλίσει τις πρόνοιες των **άρθρων 47 και 48** του Χάρτη αναφορικά με το δικαίωμα άσκησης ένδικων μέσων ενώπιον αμερόληπτου δικαστηρίου, καθώς και του τεκμηρίου της αθωότητας και των δικαιωμάτων υπεράσπισης, αντίστοιχα.

Εντός των πλαισίων του ίδιου στόχου για την πρόληψη και καταπολέμηση της εγκληματικότητας, έχει δοθεί σχετική καθοδήγηση και στα ακόλουθα έργα που

αφορούν στη χρήση και λειτουργία συστημάτων Τεχνητής Νοημοσύνης με τίτλους **«ΑΝΑΛΥΤΗΣ ΜΑΖΙΚΗΣ ΠΑΡΑΛΛΗΛΗΣ ΑΛΛΗΛΟΥΧΙΣΗΣ ΔΙΚΑΝΙΚΗΣ ΓΕΝΕΤΙΚΗΣ»**, **«ΡΟΜΠΟΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗΣ/ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΓΕΝΕΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ»** και **«PROTECTION OF PUBLIC SPACES BY MEANS OF AN ADVANCED SECURITY PLATFORM – POP -ART («POP-ART»)**.

Τα έργα με τίτλους **«ΑΝΑΛΥΤΗΣ ΜΑΖΙΚΗΣ ΠΑΡΑΛΛΗΛΗΣ ΑΛΛΗΛΟΥΧΙΣΗΣ ΔΙΚΑΝΙΚΗΣ ΓΕΝΕΤΙΚΗΣ»** και **«ΡΟΜΠΟΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗΣ/ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΓΕΝΕΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ»** αποσκοπούν στην αγορά, εγκατάσταση και λειτουργία, εκ μέρους του Ινστιτούτου Νευρολογίας και Γενετικής Κύπρου, σχετικού αναλυτή γενετικού υλικού στην πρώτη περίπτωση, και τεσσάρων νέων ρομποτικών συστημάτων στη δεύτερη, στο πλαίσιο των προσπαθειών της Αστυνομίας Κύπρου, για καταπολέμηση της εγκληματικότητας, του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας, μέσω της αυξημένης δυνατότητας ταυτοποίησης προσώπων και της κατ' επέκταση δυνατότητας εξιχνίασης δύσκολων αστυνομικών υποθέσεων, σε περιπτώσεις όπου ο δράστης δεν είναι πρόσωπο που συγκαταλέγεται στις λίστες υπόπτων της αστυνομίας και επομένως δεν υπάρχει γενετικό προφίλ, ή σε περιπτώσεις όπου απαιτείται η διαχείριση ανάλογου γενετικού υλικού κατόπιν δειγματοληψιών αστυνομικών τεκμηρίων, δίνοντας, σε κάθε περίπτωση, μια πιο συγκεκριμένη πληροφόρηση για τα στοιχεία του όπως ηλικία, εθνικότητα, χρώμα ματιών/μαλλιών/δέρματος.

Στις δράσεις του πρώτου έργου περιλαμβάνεται και σχετική εκπαίδευση του προσωπικού του Εργαστηρίου Δικανικής Γενετικής του εν λόγω Ινστιτούτου για σκοπούς ενίσχυσης των ικανοτήτων του, προκειμένου να συμβάλλει ουσιαστικά στην υποβοήθηση του ανακριτικού έργου της Αστυνομίας Κύπρου για την εξιχνίαση σοβαρών αδικημάτων και τρομοκρατικών ενεργειών, ενισχύοντας την **ποιότητα** των εν λόγω εγκληματολογικών ερευνών και ελαχιστοποιώντας ή/και μηδενίζοντας την πιθανότητα λάθους.

Στα πλαίσια αυτά και λόγω της φύσης των δεδομένων που προκύπτουν από τη λειτουργία τέτοιων εργαλείων **κατάρτισης προφίλ**, τα οποία συνιστούν υψηλού

κινδύνου συστήματα τεχνητής νοημοσύνης, όπως αυτά ταξινομούνται στο άρθρο 6 και το **Παράρτημα III του Κανονισμού 2024/1689 για την τεχνητή Νοημοσύνη**, έχει γίνει ιδιαίτερη μνεία στην ανάγκη επεξεργασίας των σχετικών προφίλ με νόμιμο τρόπο και τηρώντας τις αυστηρές ασφαλιστικές δικλείδες για χρήση τους **μόνον** από υπαλλήλους επιβολής του νόμου για σκοπούς πρόληψης, διερεύνησης και δίωξης ποινικών αδικημάτων, **αποκλείοντας κάθε ενδεχόμενο χρήσης της κατάρτισης προφίλ κατά τρόπο που να εισάγει διακρίσεις εις βάρος προσώπων με βάση δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία είναι εκ φύσεως ιδιαίτερα ευαίσθητα σε σχέση με τα θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες, που κατοχυρώνονται στα άρθρα 20, 21 και 52 του Χάρτη.**

Έχει, επιπλέον υπογραμμιστεί ότι, τα προστατευόμενα, από το δίκαιο των διακρίσεων χαρακτηριστικά δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να αποτελέσουν τη μοναδική βάση για την κατάρτιση προφίλ. Έχει υπερθεματιστεί ότι **η κατάρτιση προφίλ που βασίζεται αποκλειστικά ή κυρίως σε ένα ή περισσότερα προστατευόμενα χαρακτηριστικά, όπως η φυλή, η εθνοτική καταγωγή ή το φύλο, ισοδυναμεί με άμεση διάκριση και, ως εκ τούτου, παραβιάζει τα δικαιώματα και τις ελευθερίες του ατόμου και είναι παράνομη και, ως εκ τούτου, η κατάρτιση τέτοιων προφίλ θα πρέπει να αποφεύγεται σε κάθε περίπτωση.**

Παράλληλα τονίστηκε και η ανάγκη διασφάλισης, κατά την επεξεργασία των εν λόγω δεδομένων, της ύπαρξης σαφούς **νομικής βάσης και έγκυρου και θεμιτού σκοπού, καθώς και της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας της σχετικής επεξεργασίας σε αναλογία με τον επιδιωκόμενο σκοπό.** Στη βάση αυτή επισημάνθηκε ότι, η Αστυνομία Κύπρου οφείλει να διασφαλίσει ότι τα αποτελέσματα των εξετάσεων δεν θα χρησιμοποιούνται σε καμία περίπτωση με τρόπο που να προσβάλλουν το **τεκμήριο αθωότητας** του ατόμου με το οποίο συσχετίζονται ή πιθανώς ταυτίζονται τα γενετικά χαρακτηριστικά που εντοπίζονται και ότι αυτά θα χρησιμοποιούνται **υποβοηθητικά** στη διερεύνηση της εκάστοτε υπόθεσης, και σε καμία περίπτωση δεν θα μπορούν να λειτουργήσουν ως το μόνο στοιχείο για τη σύλληψη ατόμου/ων.

Ειδικότερα, επισημάνθηκε στη βάση του περί της Προστασίας των Φυσικών Προσώπων Έναντι της Επεξεργασίας των Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα από Αρμόδιες Αρχές για τους Σκοπούς της Πρόληψης, Διερεύνησης, Ανίχνευσης ή Δίωξης

Ποινικών Αδικημάτων σε συνδυασμό με τον Γενικό Κανονισμό Προσωπικών Δεδομένων ότι τα **δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα** θα πρέπει

(α) να υποβάλλονται σε νόμιμη και θεμιτή επεξεργασία,

(β) να συλλέγονται για καθορισμένους, ρητούς και νόμιμους σκοπούς και να μην υποβάλλονται σε επεξεργασία κατά τρόπο ασύμβατο προς τους σκοπούς αυτούς,

(γ) να είναι κατάλληλα, συναφή και όχι υπερβολικά σε σχέση με τους σκοπούς για τους οποίους υποβάλλονται σε επεξεργασία,

(δ) να είναι ακριβή και, όταν απαιτείται, να επικαιροποιούνται, λαμβάνοντας όλα τα εύλογα μέτρα που διασφαλίζουν τη χωρίς καθυστέρηση διαγραφή ή διόρθωση ανακριβών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, λαμβανομένων υπόψη των σκοπών της επεξεργασίας,

(ε) να διατηρούνται υπό μορφή που επιτρέπει τον προσδιορισμό της ταυτότητας των υποκειμένων των δεδομένων για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει το αναγκαίο για την επίτευξη των σκοπών για τους οποίους υποβάλλονται σε επεξεργασία,

(στ) να υποβάλλονται σε επεξεργασία κατά τρόπο που να διασφαλίζει τη δέουσα ασφάλεια των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, περιλαμβανομένης της προστασίας από μη εγκεκριμένη ή παράνομη επεξεργασία ή από τυχαία απώλεια, καταστροφή ή φθορά, με χρήση κατάλληλων τεχνικών ή οργανωτικών μέτρων.

Στο πλαίσιο και των 2 υπό αναφορά έργων, έχει προταθεί στην Αστυνομία Κύπρου, όπως απευθυνθεί στο Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, ώστε να εξεταστεί ενδεχομένως η ετοιμασία σχετικού πρωτοκόλλου ως προς τον τρόπο με τον οποίο τα δεδομένα που θα συλλέγονται θα τυγχάνουν επεξεργασίας και αποθήκευσης, καθώς και του χρόνου για τον οποίο νομιμοποιείται η

αποθήκευση αυτών, διασφαλίζοντας ότι η εν λόγω επεξεργασία και αποθήκευση θα είναι καθ' όλα σύνομη με το ενωσιακό και εθνικό νομοθετικό πλαίσιο.

Όσον αφορά το έργο με τίτλο «**PROTECTION OF PUBLIC SPACES BY MEANS OF AN ADVANCED SECURITY PLATFORM – POP -ART («POP-ART»)**», αυτό αποσκοπεί στη χρήση/εφαρμογή/λειτουργία της σχετικής διαλειτουργικής πλατφόρμας Pop Art για εξ αποστάσεως βιομετρική ταυτοποίηση σε «πραγματικό χρόνο» σε δημόσια προσβάσιμους χώρους για τους σκοπούς της επιβολής του νόμου, προκειμένου να διασφαλιστεί η προστασία των δημόσιων χώρων και η πρόληψη/αποτροπή/μετριασμός απειλών κατά της δημόσιας ασφάλειας, διατηρώντας τα δικαιώματα ελευθερίας και απορρήτου.

Σημειώνεται ότι κατά την υλοποίηση του εν λόγω έργου, η συνεισφορά του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου και του Κέντρου Αριστείας CERIDES, ως Δικαιούχου του εν λόγω έργου, **αφορά και περιορίζεται αποκλειστικά και μόνον** στον καθορισμό του απαραίτητου εκπαιδευτικού πλαισίου και μεθοδολογίας που πρόκειται να υποστηρίξει την πλατφόρμα του POP-ART, η οποία αναμένεται να δοκιμαστεί σε τρία πρακτικά εκπαιδευτικά σεμινάρια που θα απευθύνονται σε εκπροσώπους των Αστυνομικών Αρχών, τόσο στην Ισπανία, όπου θα εφαρμοστεί όσο και στην Κύπρο. Διευκρινίστηκε, ωστόσο, ότι **ΔΕΝ πρόκειται να γίνει καμία πρακτική εφαρμογή ή/και χρήση της συγκεκριμένης πλατφόρμας στα εδάφη της Κυπριακής Δημοκρατίας** και ότι το Κέντρο Αριστείας CERIDES θα διατηρεί **συμβουλευτικό μόνο ρόλο** στην όλη διαδικασία και δεν θα έχει εμπλοκή στη διαμόρφωση, ανάπτυξη, σχεδιασμό, εφαρμογή και περαιτέρω εκμετάλλευση της πλατφόρμας POP-ART.

Ως προς την παροχή των σχετικών με την πλατφόρμα εκπαιδεύσεων, επισημάνθηκε ότι **η παρεχόμενη εκπαίδευση ή/και ενημέρωση των αρμοδίων φορέων, αναφορικά με τις δυνατότητες / χρήσεις / λειτουργίες / εφαρμογή της εν λόγω πλατφόρμας, πρέπει να περιοριστεί μόνο στις απολύτως απαραίτητες Υπηρεσίες, οι οποίες δυνατόν να κληθούν να αντιμετωπίσουν σοβαρές απειλές κατά της δημόσιας ζωής ή/και ασφάλειας**, δεδομένου τόσο του αυστηρά ευαίσθητου χαρακτήρα των προσωπικών και άλλων δεδομένων / χαρακτηριστικών που η

πλατφόρμα αναμένεται να συλλέγει, και να επεξεργάζεται, όσο και του γεγονότος ότι κανένας φορέας/αρχή στην Κ.Δ. δεν πρόκειται, σε καμία περίπτωση, να κληθεί, στα πλαίσια υλοποίησης του υπό αναφορά έργου, να προβεί σε οποιαδήποτε ενέργεια σχετική με την πλατφόρμα POP-ART ή/και το όποιο περιεχόμενό της. Επιπρόσθετα, υπογραμμίστηκε ότι στο εκπαιδευτικό υλικό που θα ετοιμαστεί πρέπει να γίνεται αναφορά στην ανάγκη τήρησης των προνοιών του Γενικού Κανονισμού Προσωπικών Δεδομένων και της διασφάλισης της αρχής της ισότητας και της μη διάκρισης, όπως κατοχυρώνονται στα άρθρα 20 και 21 του Χάρτη, αντίστοιχα.

Παρόλη την περιορισμένου χαρακτήρα συμμετοχή του Δικαιούχου στο παρόν έργο, τονίστηκε εμφαντικά ότι **σε περίπτωση οποιασδήποτε ενδεχόμενης μελλοντικής αγοράς / απόκτησης δικαιωμάτων χρήσης, καθ' οποιονδήποτε τρόπο, της πλατφόρμας POP-ART, ή μέρους αυτής, από μέρους της Κ.Δ. και εφαρμογής της στο έδαφός της**, θα πρέπει το σύνολο των προνοιών του πρόσφατα εγκεκριμένου από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο **Κανονισμού 2024/1689 για την Τεχνητή Νοημοσύνη**, να λαμβάνεται **σοβαρά υπόψιν και να τηρείται πιστά, απαρέγκλιτα και καθολικά, καθ' όλα τα στάδια απόκτησης / χρήσης / εφαρμογής / λειτουργίας / διατήρησης τέτοιων λογισμικών, ανεξαιρέτως, αδιαλείπτως και αδιακρίτως.**

Στο πλαίσιο αυτό, ένεκα της σοβαρότητας των θεμάτων που εγείρει η συγκεκριμένη χρήση συστήματος τεχνητής νοημοσύνης σε σχέση με την προστασία θεμελιωδών δικαιωμάτων, ιδιαίτερη έμφαση και σημασία δόθηκε στην ανάγκη συμμόρφωσης με το περιεχόμενο του **άρθρου 5(1)(η)** με τίτλο **«Απαγορευμένες Πρακτικές Τεχνητής Νοημοσύνης»**, του πιο πάνω αναφερόμενου Κανονισμού, το οποίο προνοεί ότι **η χρήση συστημάτων εξ αποστάσεως βιομετρικής ταυτοποίησης «σε πραγματικό χρόνο», σε δημόσια προσβάσιμους χώρους για τους σκοπούς της επιβολής του νόμου, συνιστά απαγορευμένη πρακτική, εκτός εάν και στον βαθμό που η χρήση αυτή είναι απολύτως αναγκαία** για συγκεκριμένους στόχους.

Υπό το φως των προνοιών του εν λόγω Κανονισμού, η χρήση συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης για την εξ αποστάσεως βιομετρική ταυτοποίηση φυσικών προσώπων σε «πραγματικό χρόνο» σε δημόσια προσβάσιμους χώρους για σκοπούς επιβολής του νόμου είναι ιδιαίτερος παρεμβατική, όσον αφορά τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των προσώπων, στον βαθμό που μπορεί να επηρεάσει την ιδιωτική ζωή μεγάλου

τμήματος του πληθυσμού, να δημιουργήσει την αίσθηση συνεχούς παρακολούθησης και να αποθαρρύνει έμμεσα την άσκηση της ελευθερίας του συνέρχεσθαι και άλλων θεμελιωδών δικαιωμάτων.

Τεχνικές ανακρίβειες συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης που προορίζονται για την εξ αποστάσεως βιομετρική ταυτοποίηση φυσικών προσώπων μπορούν να οδηγήσουν σε μεροληπτικά αποτελέσματα και να επιφέρουν διακρίσεις. Τα μεροληπτικά αποτελέσματα και οι διακρίσεις αυτού του είδους σχετίζονται ιδίως με την ηλικία, την εθνοτική καταγωγή, τη φυλή, το φύλο ή τις αναπηρίες. Επιπλέον, η αμεσότητα των επιπτώσεων και οι περιορισμένες δυνατότητες για τη διενέργεια περαιτέρω ελέγχων ή διορθώσεων σε σχέση με τη χρήση τέτοιων συστημάτων που λειτουργούν σε πραγματικό χρόνο ενέχουν αυξημένους κινδύνους για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των ενδιαφερόμενων προσώπων στο πλαίσιο δραστηριοτήτων επιβολής του νόμου.

Η χρήση των συστημάτων αυτών για σκοπούς επιβολής του νόμου θα πρέπει, συνεπώς, να απαγορεύεται, με εξαίρεση αυστηρά καθορισμένες περιπτώσεις, οι οποίες απαριθμούνται εξαντλητικά, στο **Παράρτημα II** του υπό αναφορά Κανονισμού, στο οποίο καθορίζονται ρητά οι «**αξιόποινες πράξεις**» για τις οποίες δυνατόν να επιτραπεί η χρήση τέτοιων συστημάτων, όπως π.χ είναι η τρομοκρατία, η εμπορία προσώπων, σεξουαλική κακοποίηση παιδιών, παιδική πορνογραφία.

Όπως προνοείται στον εν λόγω Κανονισμό, η **χρήση τέτοιων συστημάτων είναι δυνατή**, νοουμένου ότι τηρείται απαρέγκλιτα η αρχή της νομιμότητας, της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας σε συνάρτηση με τους εκάστοτε επιδιωκόμενους σκοπούς καθώς και ότι πληρούνται οι αυστηρές απαιτήσεις και προϋποθέσεις που καθορίζει ο εν λόγω Κανονισμός σε σχέση με τη χρήση προηγμένων συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης και προστασίας ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΑΡΑΠΟΝΩΝ

Δεν έχουν υποβληθεί, κατά το έτος 2024, παράπονα σε σχέση με το υπό εξέταση Ταμείο.

ΤΕΛΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

Κλείνοντας την παρουσίαση του έργου του Γραφείου μας για το έτος 2024 θα ήθελα να μεταφέρω τις ευχαριστίες της Επιτρόπου Διοικήσεως για τη μέχρι σήμερα αγαστή συνεργασία που έχουμε με τη Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Ταμείων, η οποία άμεσα ανταποκρίνεται στην παροχή οποιωνδήποτε πληροφοριών απαιτηθούν κατά την αξιολόγηση των έργων.

Η **έγκαιρη** υποβολή των προτάσεων έργων/προσκλήσεων **πριν** από την προκήρυξη / Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων και ο συντονισμένος προγραμματισμός εργασιών αποτελούν κεφαλαιώδους σημασίας παράγοντες για την επιτυχή διεκπεραίωση της εργασίας που απαιτείται να γίνει για σκοπούς απορρόφησης των ενωσιακών πόρων.

Τέλος, σημειώνεται για σκοπούς ενημέρωσης σας, ότι η Γενική Διεύθυνση Δικαιοσύνης και Καταναλωτών - DG JUST ανέθεσε σε 2 αναδόχους να ετοιμάσουν ένα εκπαιδευτικό εγχειρίδιο για τα ανθρώπινα δικαιώματα όπως κατοχυρώνονται στο Χάρτη ΕΕ σε σχέση με τα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα, στη βάση του Κανονισμού Κοινών Διατάξεων, το οποίο αναμένεται τέλος του τρέχοντος έτους ή εντός των αρχών του 2025, που ευελπιστούμε να καθορίσει ένα κοινό πλαίσιο προσέγγισης όλων των εμπλεκόμενων αρμόδιων αρχών στην αξιολόγηση της συμμόρφωσης των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων με το Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ ώστε να υποβοηθήσει όλους τους εμπλεκόμενους φορείς στην αποτελεσματικότερη εκτέλεση των καθηκόντων τους.

Ευχαριστούμε για την προσοχή σας.